

ASSOCIATE LECTORAAT SUSTAINABLE FINANCE & TAX

FINANCIËEL PROFESSIONALS EN HET VOORKOMEN VAN GELDZORGEN IN HET MKB

12 OKTOBER 2023

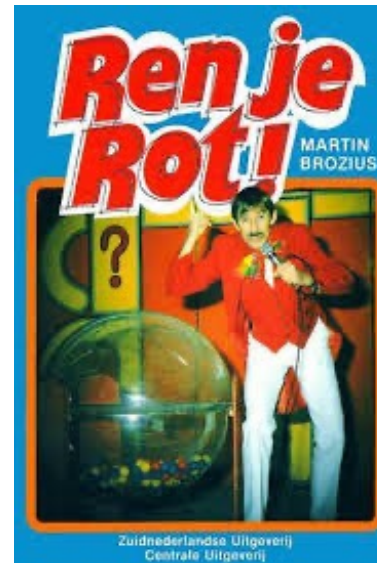
DOELEN VANDAAG

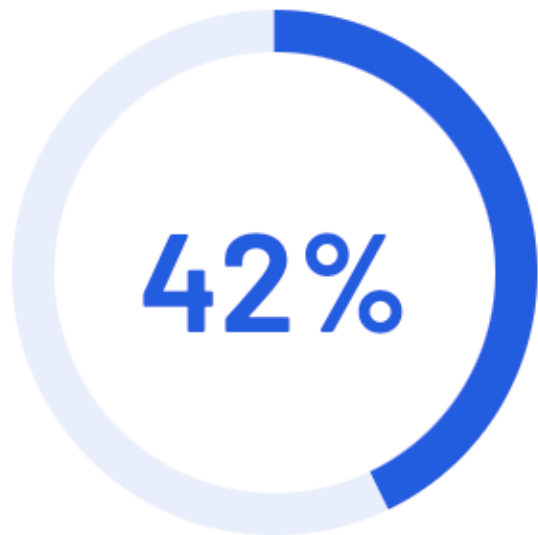
- Inzicht bieden in de rol van financieel professionals bij het voorkomen van geldzorgen in het MKB
- De link kunnen leggen naar meervoudige waardecreatie
- Input ophalen voor de onderzoeksagenda van het lectoraat
- Een leuke sessie beleven

REN JE ROT

1. Financieel professionals zijn per definitie niet sociaal.
2. De HAN moet zelf actief beleid voeren voor bevordering van financiële gezondheid van medewerkers en studenten.
3. De kosten van financieel advies aan werknemers moeten fiscaal aftrekbaar worden.
4. De werkgever mag zich niet bemoeien met de financiële situatie van werknemers.

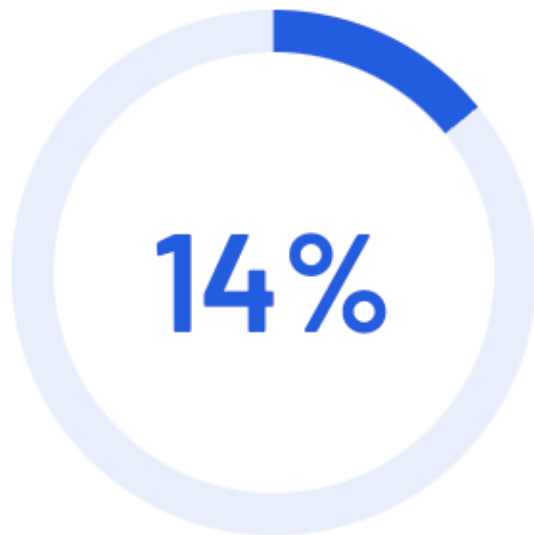

Feiten en cijfers

van de huishoudens heeft het afgelopen jaar te maken gehad met 1 of meer betalingsproblemen.

[Bron: [Bron: Nibud\(2022\)](#) ↗]

van de Nederlanders staat maandelijks of altijd rood.

[Bron: [Bron: Nibud\(2022\)](#) ↗]

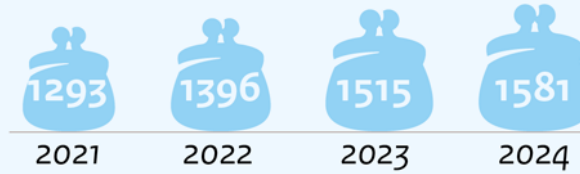
levert elke geïnvesteerde euro in financiële hulpverlening de maatschappij op.

[Bron: [Bron: NVVK\(2022\)](#) ↗]

Figuur 1.5 Armoede in personen stijgt in 2024, maar blijft net onder het niveau van 2021

Armoedegrens

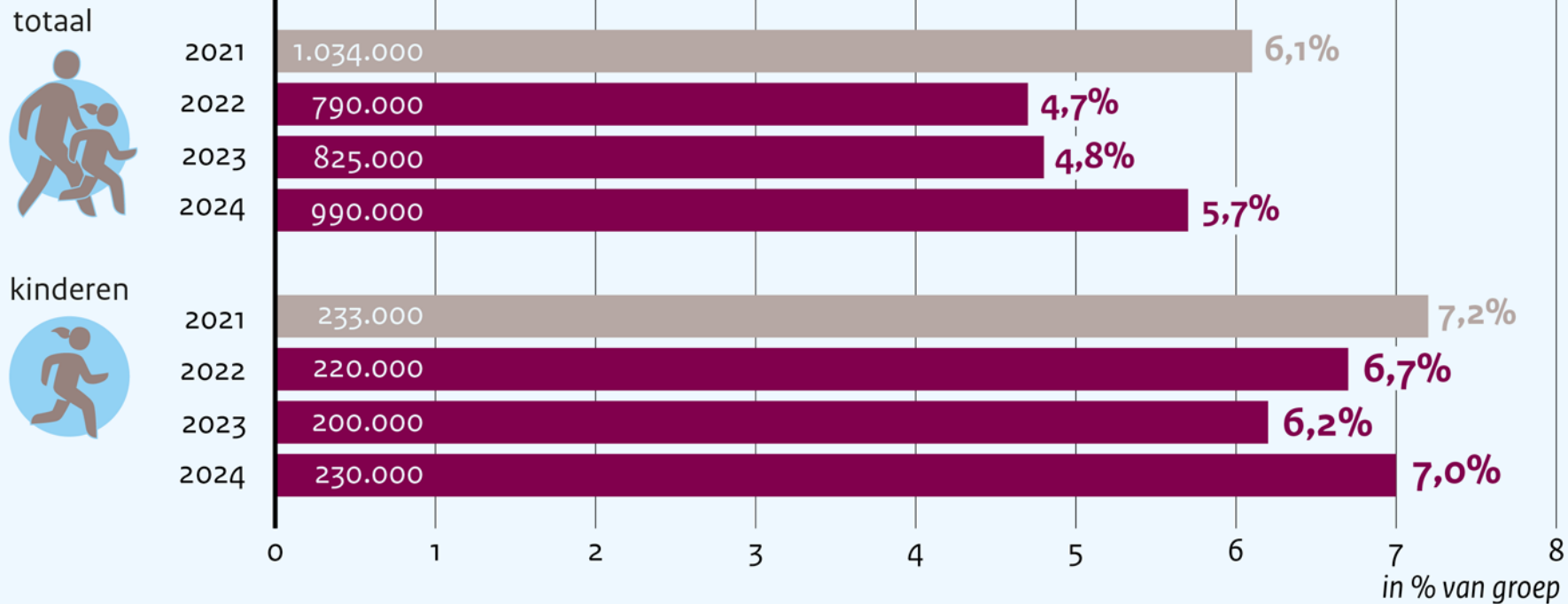
niet-veel-maar-toereikendcriterium van het SCP
voor een eenpersoonshuishouden (in euro's per maand)

Armoederaming

aantal personen onder de armoedegrens, ten opzichte van de totale groep

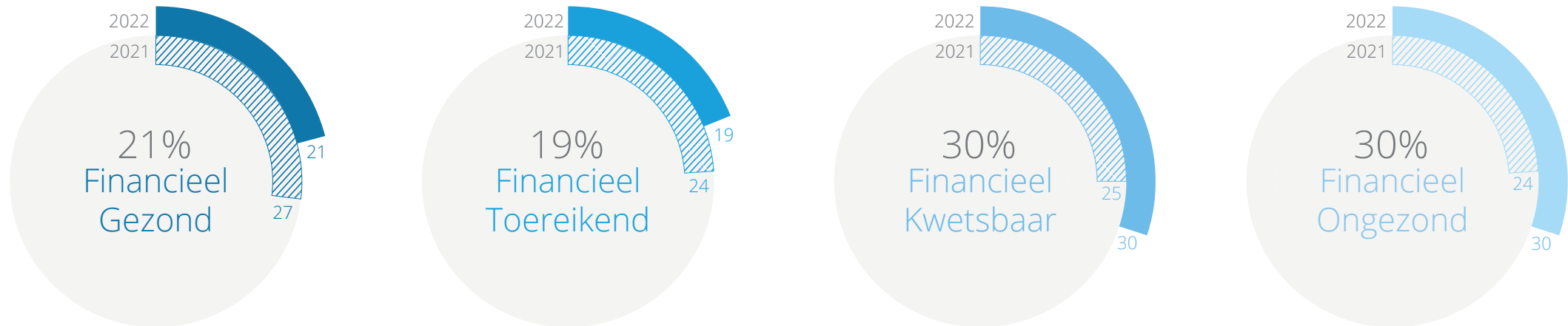
realisatie raming

Bron: SCP en CPB ([link](#))

DELOITTE, NIBUD, UNIVERSITEIT LEIDEN 2023

Figuur S.1 Nederland in financiële gezondheidsniveaus in 2021 en 2022, in %

Bij wie stapelen kwetsbaarheden zich op?

1 Werk en inkomen

- 17% van de huishoudens leeft dicht bij of onder de armoedegrens.
- Zij hebben vaak geen werk en bouwen vaak geen aanvullend pensioen op.
- Ook zelfstandigen bouwen vaker geen aanvullend pensioen op.

3 Wonen

- 8% van de huishoudens heeft te hoge woonlasten, in de private huursector is dat 18%.
- 2% is krap behuisd, dat is tweemaal zoveel als in 2012.
- Weinig overlap tussen hoge woonlasten, klein wonen en veiligheid in buurt.

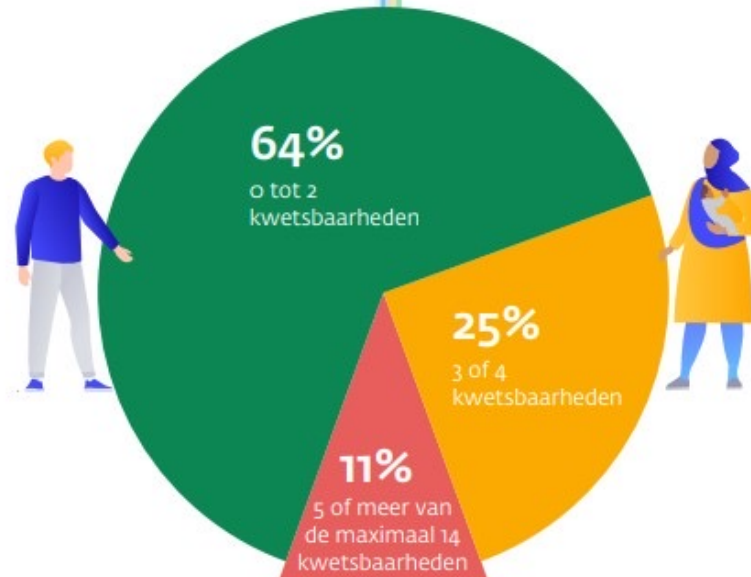

Te hoge woonlasten

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Wie zijn relatief vaak kwetsbaar?

2 Vermogen en schuld

- 31% van de huishoudens heeft te weinig spaargeld om op terug te vallen.
- 14% heeft meer schulden dan bezittingen.
- 6% heeft te maken met betalingsachterstanden.

4 Klimaat

- 8% van de huishoudens staat bloot aan twee of drie fysieke klimaatrisico's (hittestress, overstromingsrisico of wateroverlast door regen).
- Risico's hebben duidelijk geografisch patroon, maar geen patronen qua andere huishoudkenmerken.

5 Energie

- 17% heeft een hoge energierekening.
- 25% heeft slecht energielabel (E/F/G).
- Ook hoge energielasten bij mensen met betere energielabels, dit zijn vooral huurders.

MKB NEDERLAND EN VNO-NCW 2021

'De boel bij elkaar houden': de sociale uitdaging aangaan

De welvaartsgroei van de afgelopen decennia heeft niet iedereen bereikt en onze samenleving is minder inclusief geworden. Scheidslijnen in de samenleving naar opleidingsniveau worden groter. Problemen van mensen aan de basis van de samenleving stapelen zich op. Kansenongelijkheid neemt toe. Mensen ervaren niet dezelfde kansen op structureel waardevol werk, inkomensontwikkeling, pensioenopbouw en huisvesting, Eén op de vijf huishoudens heeft problematische schulden, er is een groot verschil in gezondheid tussen verschillende groepen. Maar liefst 2,5 miljoen Nederlanders zijn laaggeletterd.

Deltaplan Belastingen voor een Circulaire en Sociale Economie

Routekaart 2021-2030

Bron: The ex'tax project 2021

Onze economie circulair maken

De aarde warmt op en de mensheid put de aarde uit – met serieuze gevolgen voor de leefbaarheid van de aarde voor toekomstige generaties. Nederland bungelt onderaan de ranglijstjes. Klimaatverandering en de uitputting van aardse grondstoffen vereisen een revolutie in de wereld van energie, mobiliteit, voedselvoorziening en een transitie naar een circulaire economie.

Bron: VNO-NCW en MKB Nederland, Ondernemen voor brede welvaart, Middellange termijnvisie, februari 2021, Den Haag

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Vergaderjaar 2023–2024

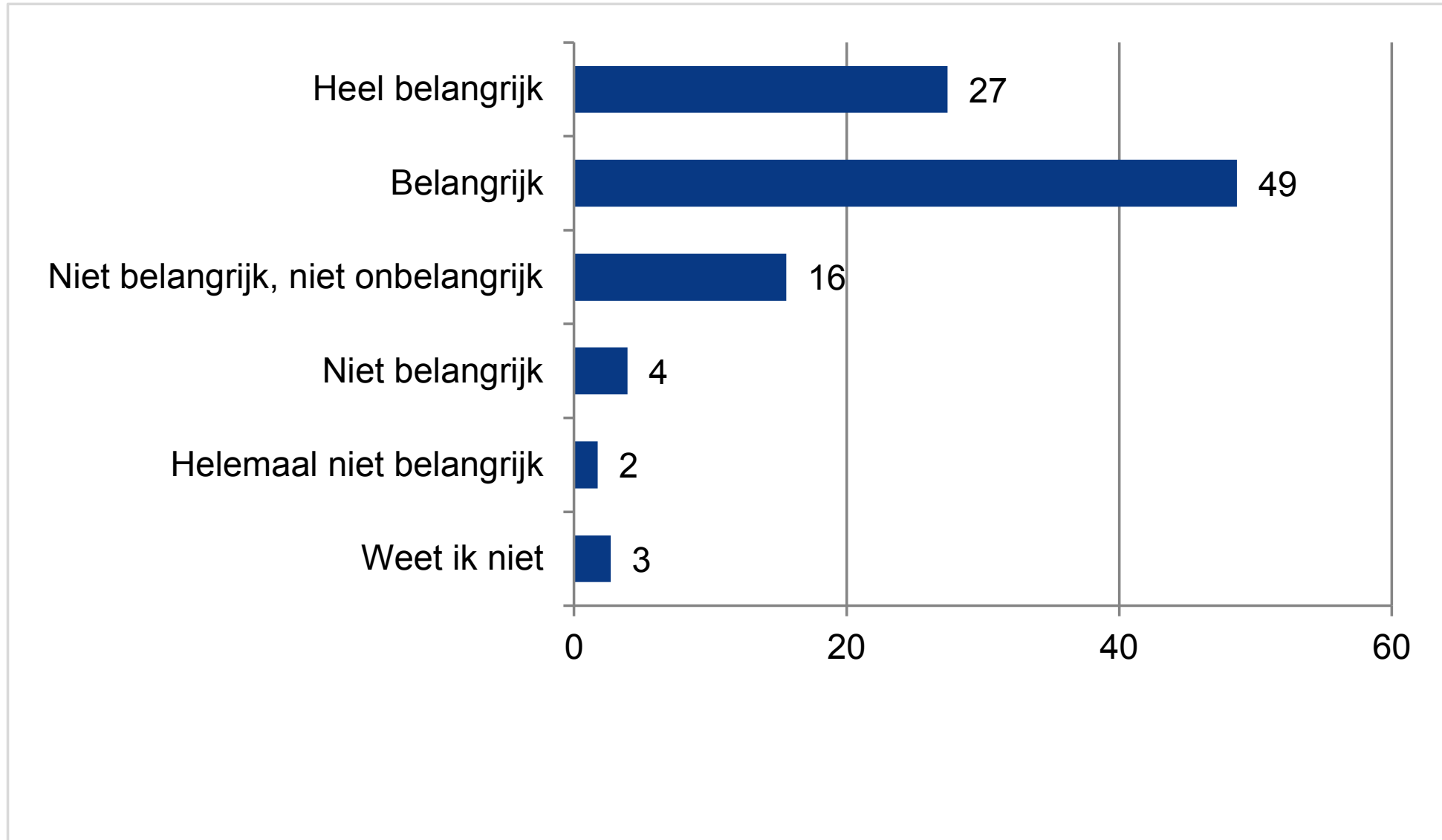
36 410

Nota over de toestand van 's rijks financiën

Nr. 1

BEGROTEN VOOR BREDE WELVAART
Ontvangen 19 september 2023

Figuur 7: Het belang van financiële gezondheid van werknemers binnen het HR-beleid (n=1.040)

Eén werknemer met financiële problemen kost werkgever **€13.000** per jaar. Kosten zijn opgebouwd uit:

Productiviteitsafname van 20 procent

+

Toename ziekteverzuim 7 dagen

+

Verwerken loonbeslag kost 3 uur

Nibud, 2017

MAATSCHAPPELIJKE GEVOLGEN

- Stress. spanningen
- Kortere levensverwachting
- Relatiebreuken
- Minder fysieke gezondheid
- Kosten zorg en schuldhulpverlening

LEVENSV ERWACHTING

Mensen met een **laag inkomen** en **lage opleiding** leven

15 jaar

minder lang
in goede gezondheid

Lage opleiding

mannen met
een lage opleiding
leven ±

5,8 jaar
korter

Laag inkomen

mannen met
een laag inkomen
leven ±

8,2 jaar
korter

vrouwen met een lage
opleiding
leven ±

4,3 jaar

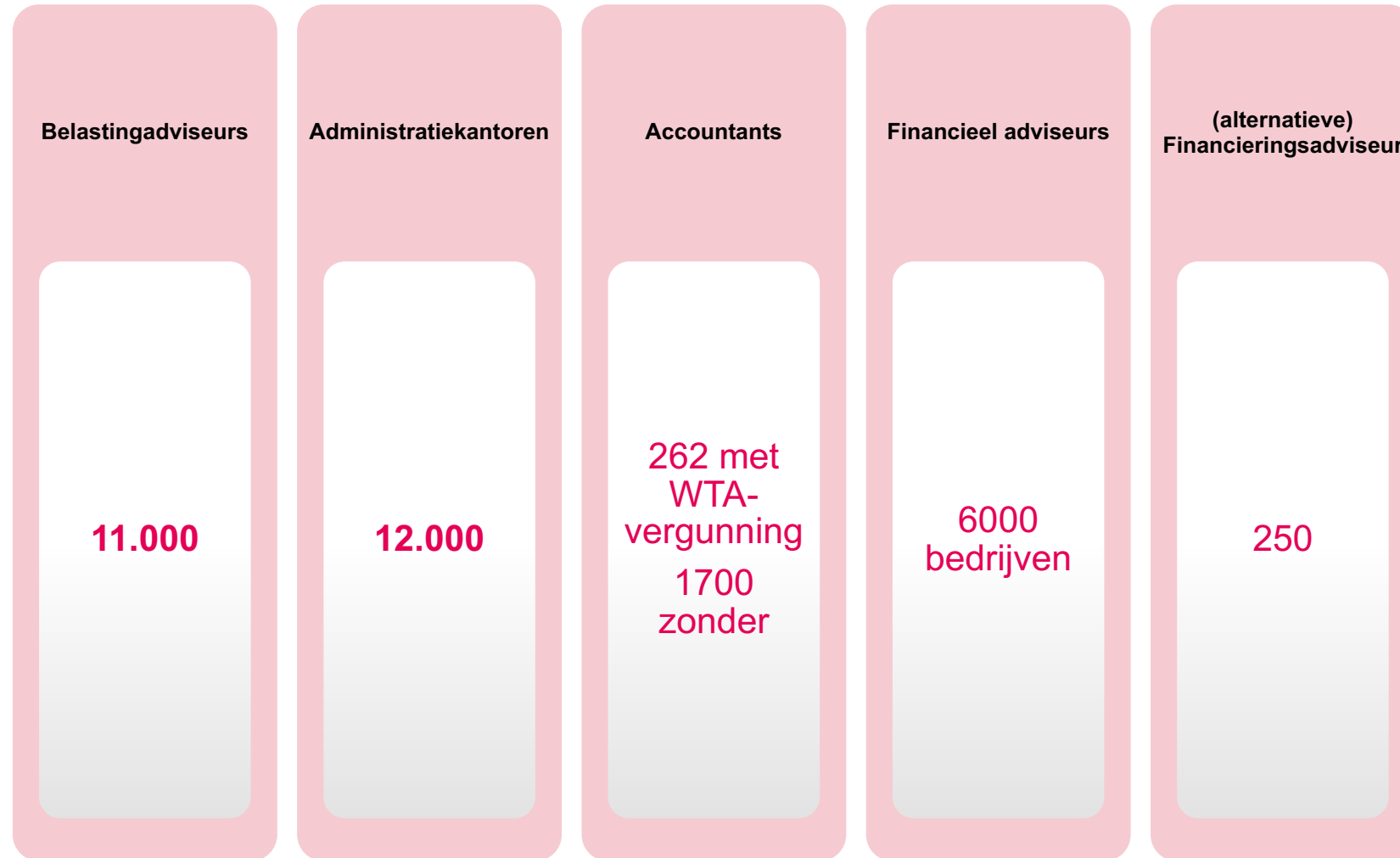
vrouwen met een laag
inkomen
leven ±

6,7 jaar

Behoeftte aan advies blijft groeien

'Drie op de vier huishoudens en meer dan 90% van de Nederlandse ondernemingen hebben een onafhankelijk financieel adviseur.'

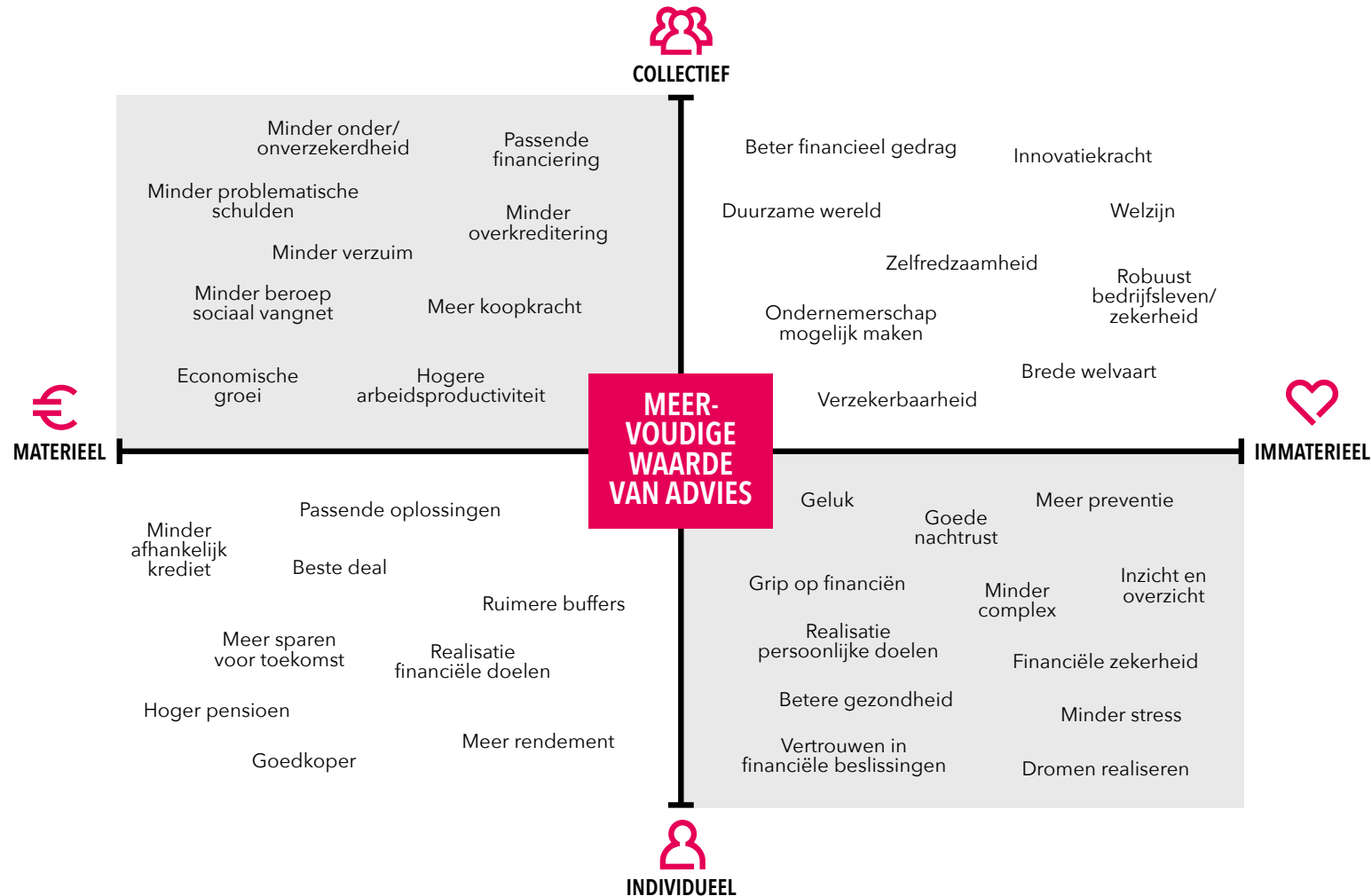
Nederlandse vereniging van Banken (mei 2016).

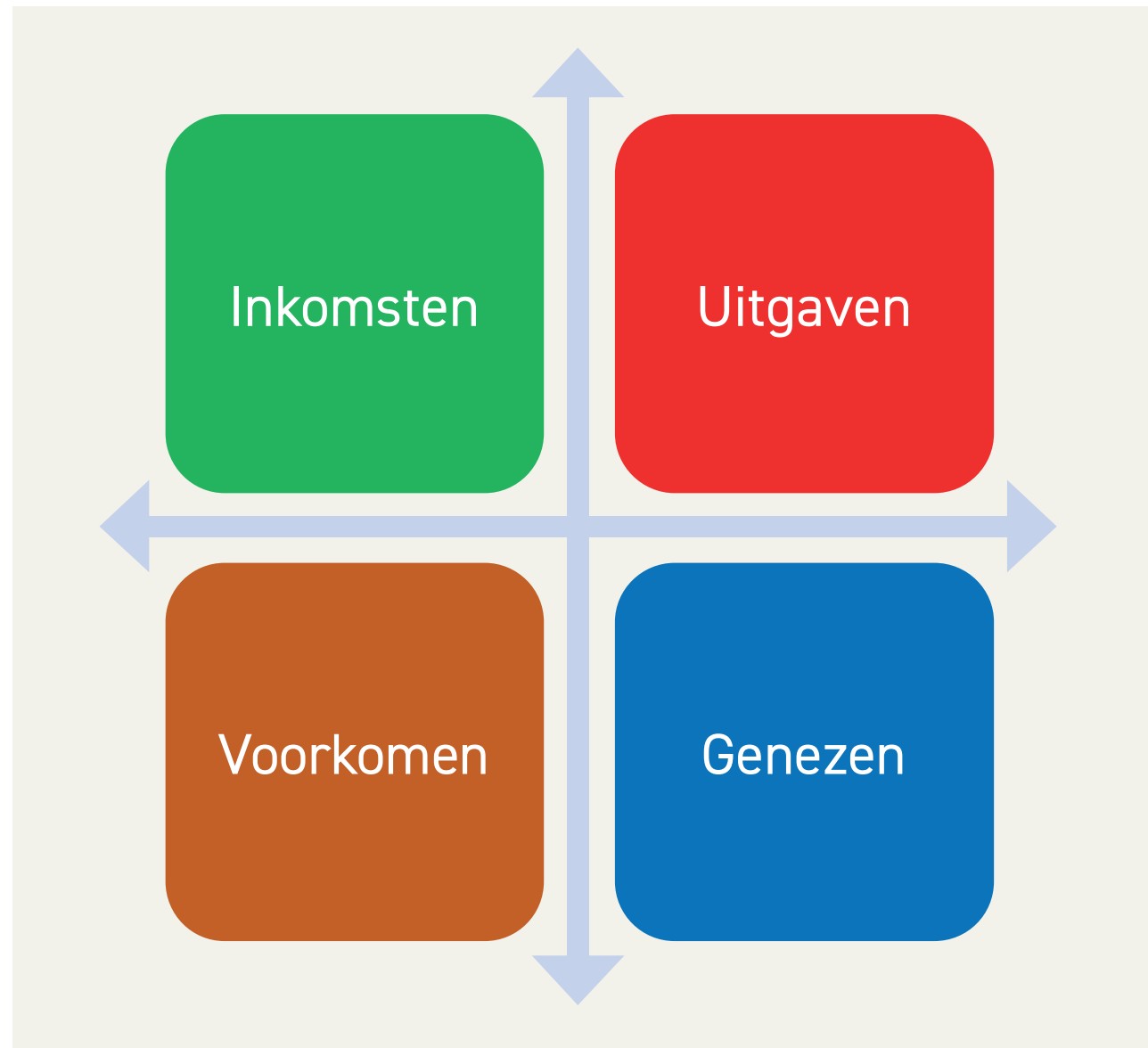
Bron: AFM, NBA, CDFD, RiFD, St. MKB Financiering

DE MEERVOUDIGE WAARDE VAN FINANCIËEL ADVIES (DE JONG 2021)

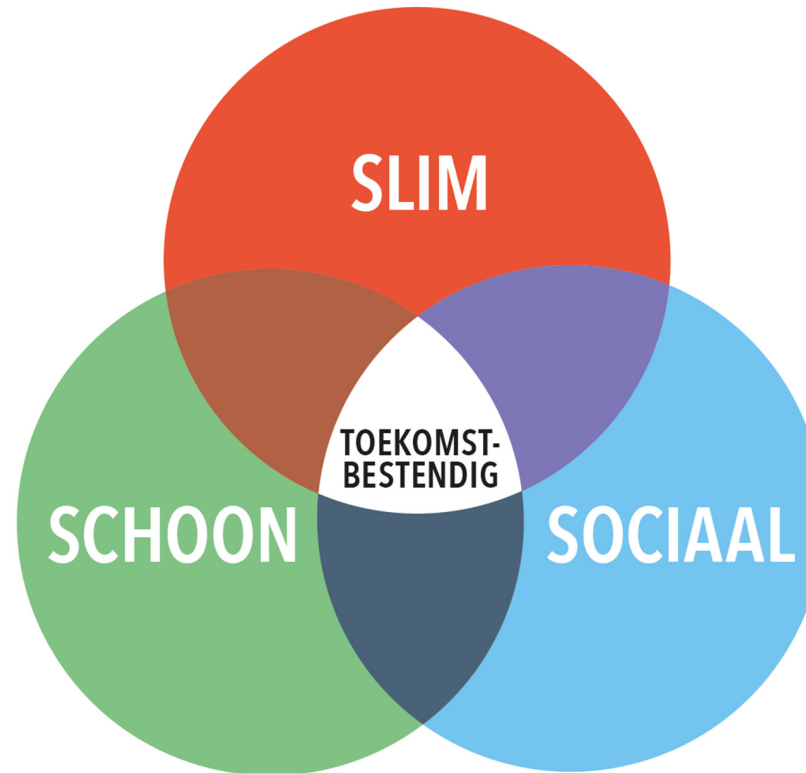

INTEGRATED ADVICE

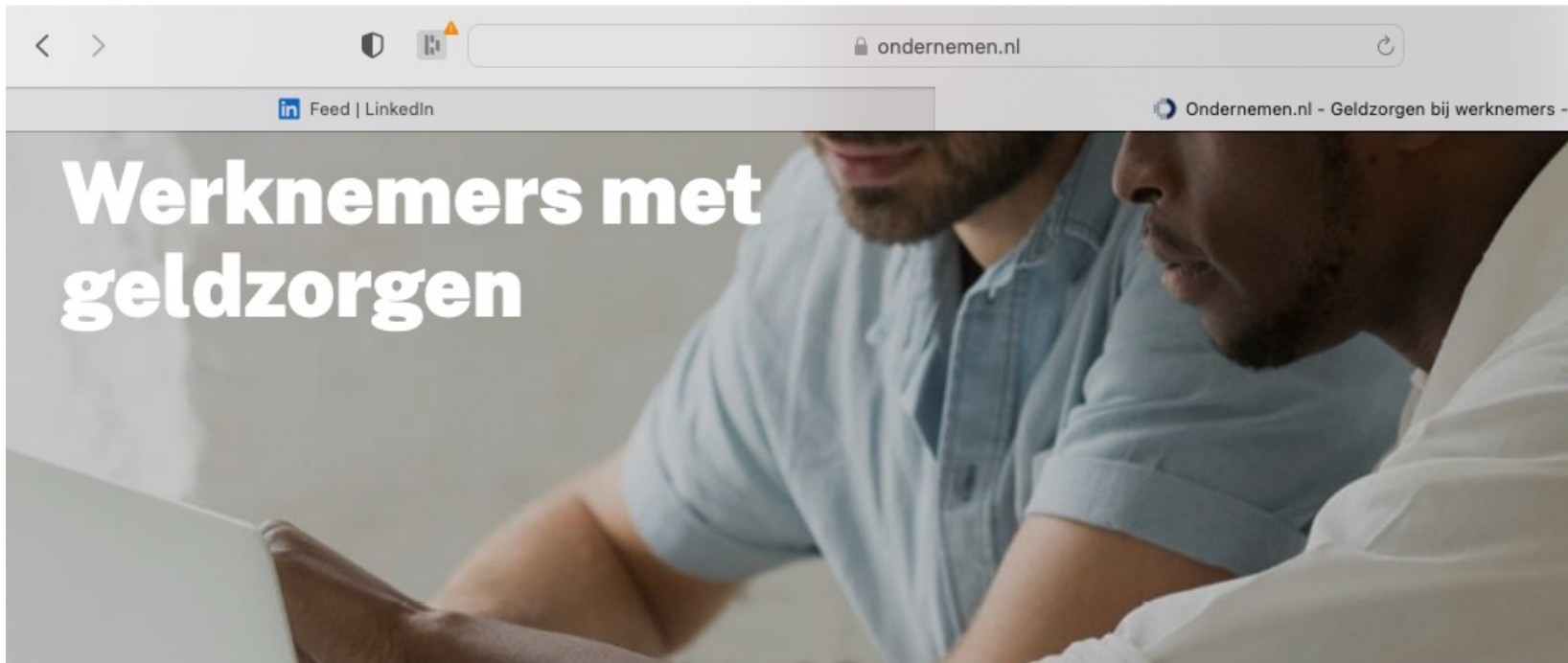
Vier dimensies van adviseren over financiële vitaliteit

DUURZAME ONTWIKKELING = TOEKOMSTBESTENDIGHEID

ROL FINANCIËEL ADVISEURS

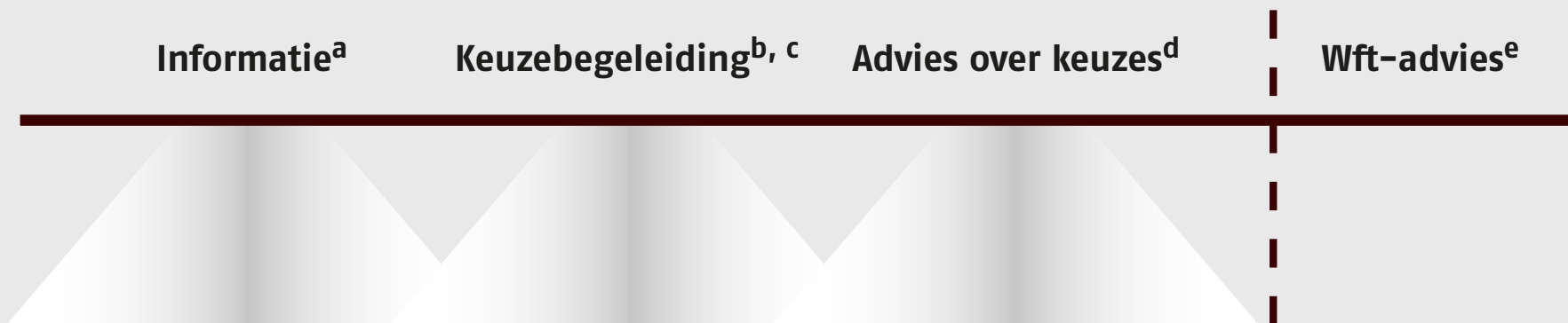

[Home](#) / [Geldzorgen](#) / [Werknemers](#)

Vier op de vijf werkgevers heeft momenteel te maken met werknemers met geldzorgen. Dit heeft invloed op je onderneming. Hen hulp bieden is niet alleen logisch vanuit goed werkgeverschap, maar ook belangrijk voor je onderneming.

WET TOEKOMST PENSIOENEN: ZORGAMBITIE OF ZORGPLICHT?

Figuur 1. Schematische weergave van de nieuwe situatie onder de Wtp.

Naast de al langer bestaande informatievereisten, moeten pensioenuitvoerders per 1 juli 2023 ook voldoen aan de norm keuzebegeleiding. Advies over keuzes door pensioenuitvoerders is toegestaan maar niet verplicht. Wft-advies (Wet op het financieel toezicht) door pensioenfondsen is niet toegestaan. De waaiers geven aan dat binnen elk begrip verschillende gradaties mogelijk zijn en dat – hoewel er juridisch onderscheid is – in de praktijk overlap bestaat, bijvoorbeeld tussen informeren en keuzebegeleiding. Met de stappen in dit artikel hopen we pensioenuitvoerders te helpen om de positie op het spectrum te bepalen.

DREMPELS TOEGANKELIJKHEID FINANCIËEL ADVIES

Kosten van financieel adviseurs

Korte termijn versus langere termijn denken

Wantrouwen in financiële sector

Schaamte

Privacy ten opzichte van werkgever

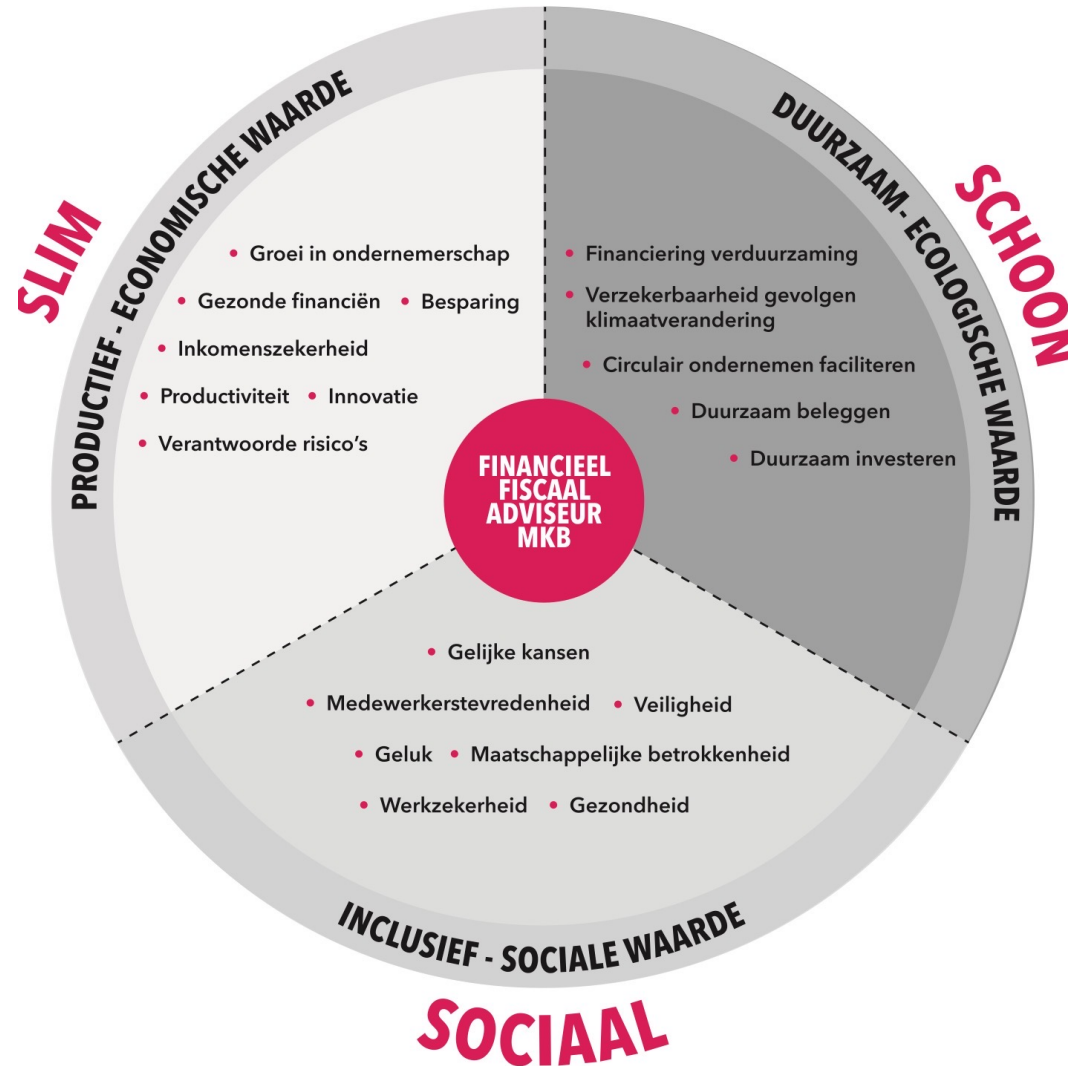
ONDERZOEKSAGENDA

- Hoe kunnen financieel en fiscaal adviseurs meervoudige waarde creëren voor het MKB?
- Welke rol(len) kan een financieel of fiscaal adviseur vervullen om de duurzaamheidstransitie binnen het MKB aan te jagen?
- Hoe kunnen fiscaal en financieel adviseurs innoveren naar sustainable businessmodellen?

HET FINANCIËEL ADVIESWIEL

OP WEG NAAR EEN TOEKOMSTBESTENDIG MKB MET BEHULP VAN FINANCIËEL EN FISCAAL ADVIES GERICHT OP MEERVOUDIGE WAARDECREATIE

STUDENTEN

Ayman El Aghdas: *Hoe creëert een financieel MKB-adviseur sociale waarde voor zijn mkb-klant?*

Janet Arzoemanjan: *hoe draagt de HR-afdeling van de HAN bij aan de financiële gezondheid van zijn medewerkers?*

Thijs Hermans: *Wat kan de Rabobank bijdragen aan het verbeteren van de financiële gezondheid van medewerkers van mkb-bedrijven die bankieren bij de Rabobank?*

Stan Duijkers, Sohaib Eddarkaoui, Tony Chiem & Jim Winters: *In hoeverre kunnen en willen accountants en controllers een rol spelen met betrekking tot financieel ongezonde medewerkers in het MKB?*

Adviseur

Economisch

- Hypotheek
- Lage maandlasten
  - Impact en risico's
  - Passend aflossingsschema
  - Studentenhypotheek
  - Voor Zzp'ers of mensen zonder vast contract

- Huidige financiën
- Totale financiële situatie
  - (Private) lease contract
Bespreken optie contract eruit en eenmalig financieren auto
  - Voortdurend waken over financiële situatie
  - Verzekeringen

- Toekomstige financiën
- Vermogen opbouwen
Pensioen(gat)
(Duurzame) beleggingsmogelijkheden
Buffers

- Voucher voor lokale projecten
- Goede doelen
  - Verenigingen

Sponsoring

Sociaal

- Veiligheid
- Rook- en koolstofmonoxidemelders
  - Veiligheidsscan van de woning
  - Verzekeringen
- Gezondheid
- Eerste maand(en) gratis abonnement lokale sportschool

- Sociale contacten
- Waardebon voor buurtfeest

- Maatschappelijke betrokkenheid
- Vrijwilligerswerk
Schuldhulpmaatje
  - Lezingen geven over actuele thema's
  - Niet-klanten bewust maken van meerwaarde financieel advies
Marketing

- Onderwijs
- Financiële educatie basis- en/of middelbare scholen
  - Stageplekken en/of afstudeermogelijkheden aanbieden

- Toekomstbestendig advies
- Erfrecht en testamenten bespreken
Volmacht, levenstestament

Ecologisch

- Vervoer
- Elektrische auto
  - Meer op de fiets

- Businesspartners
- Gericht op duurzaamheid
  - Duurzame geldverstrekkers
  - Duurzaamheidspartners

- Verduurzaming woning
- Zonnepanelen
  - Isolatie
  - Warmtepomp
  - Gasvrij

- Biodiversiteit
- Vlinderstruik
  - Insectenhotel
  - Sedumdak
  - Tuinscan

Help en voorkom financiële ongezondheid van uw medewerker!

Controllers

Te herkennen signalen

- Aanvraag om eerdere uitbetaling van het salaris
- Loonbeslag
- Verzoek om meer uren te werken
- Vaker ziekmelden
- Verminderde arbeidsproductiviteit
- Overslaan van bedrijfsuitjes

Gevolgen voor de organisatie

- Een werknemer met een voltijds dienstverband, modaal inkomen en financiële problemen kost een werkgever zo'n **13.000 euro** per jaar
- Ziekteverzuim stijgt met **zeven dagen** per jaar
- Afhandelen van het loonbeslag neemt gemiddeld **drie uur** in beslag

Impact op de medewerker

- Mentale gezondheid verslechterd en leidt tot meer stress
- Sociale participatie daalt
- Problemen om in de primaire levensbehoeften te voorzien
- Medische kosten stijgen

- ❑ Medewerkers periodiek de [Financiële GezondheidsCheck](#) van Nibud laten maken
- ❑ Help medewerkers preventief bij hoge inflatie, zoals stijgende energiekosten of andere onverwachte kosten
- ❑ Maak geldzaken een bespreekbaar en terugkerend onderwerp binnen uw organisatie

Stimuleer bij bovenstaande punten HR en andere leidinggevenden om dit ook op te pakken.

01

Financieel gezond

In deze stap is preventief controleren en adviseren belangrijk om medewerkers financieel gezond te houden.

- ❑ Stimuleer de medewerker om inzicht te krijgen in de inkomsten en uitgaven met een vertrouwenspersoon
- ❑ Attendeer medewerkers op de mogelijkheden voor besparingen en toeslagen

02

Financieel kwetsbaar

In deze stap komt een medewerker nog maar net rond. Passende hulp en begeleiding is nodig om de situatie te verbeteren.

- ❑ Help de medewerker door intern of extern de weg te wijzen naar de juiste personen en instanties (gratis schuldhulpverlening via gemeente, inzetten budgetcoach)
- ❑ Help de medewerker om moeilijke brieven te begrijpen

03

Financieel ongezond

In deze situatie komt een medewerker niet meer rond en is dringend hulp nodig om de situatie te verbeteren.

Help en voorkom financiële ongezondheid van de medewerker van uw klant!

Accountants

Te herkennen signalen

- Aanvraag om eerdere uitbetaling van het salaris
- Loonbeslag
- Verzoek om meer uren te werken
- Vaker ziekmelden
- Verminderde arbeidsproductiviteit
- Overslaan van bedrijfsuitjes

Gevolgen voor uw klant

- Een werknemer met een voltijds dienstverband, modaal inkomen en financiële problemen kost een werkgever zo'n **13.000 euro** per jaar
- Ziekteverzuim stijgt met **zeven dagen** per jaar
- Afhandelen van het loonbeslag neemt gemiddeld **drie uur** in beslag

Impact op de medewerker

- Mentale gezondheid verslechterd > meer stress
- Sociale participatie daalt
- Problemen om in de primaire levensbehoeften te voorzien
- Medische kosten stijgen

- ❑ Adviseer om medewerkers periodiek de [Financiële GezondheidsCheck](#) van Nibud te laten maken
  - ❑ Adviseer om medewerkers preventief te helpen bij hoge inflatie, zoals stijgende energiekosten of andere onverwachte kosten
  - ❑ Maak geldzaken een bespreekbaar en terugkerend onderwerp bij de klant
- Stimuleer bij bovenstaande punten HR en andere leidinggevenden om dit ook op te pakken.**

01

Financieel gezond

In deze stap is preventief controleren en adviseren belangrijk om medewerkers financieel gezond te houden.

- ❑ Stimuleer uw klant om de medewerker inzicht te laten krijgen in de inkomsten en uitgaven met een vertrouwenspersoon
- ❑ Attendeer uw klant op de mogelijkheden voor besparingen en toeslagen voor een medewerker

02

Financieel kwetsbaar

In deze stap komt een medewerker nog maar net rond. Passende hulp en begeleiding is nodig om de situatie te verbeteren.

- ❑ Geef de klant inzichten door intern of extern de weg te wijzen naar de juiste personen en instanties (gratis schuldhulpverlening via gemeente, inzetten budgetcoach)

03

Financieel ongezond

In deze situatie komt een medewerker niet meer rond en is dringend hulp nodig om de situatie te verbeteren.

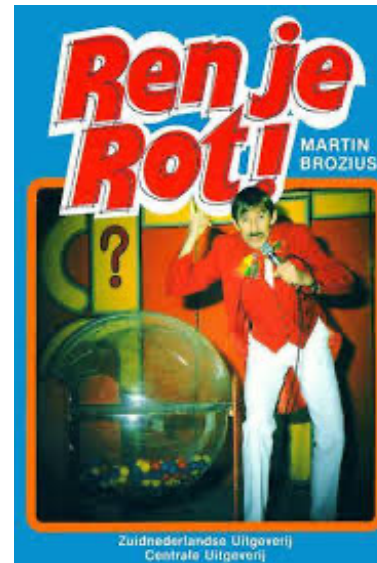

INPUT

- Welk onderzoek moet nog gedaan worden?
- Wat kunnen financieel professionals nog meer doen aan preventie?
- Hoe ver gaat de zorgplicht van werkgevers?
- Op welke thema's kunnen we samenwerken met werkveld, andere academies etc..

REN JE ROT

1. Financieel professionals zijn per definitie niet sociaal.
2. De HAN moet zelf actief beleid voeren voor bevordering van financiële gezondheid van medewerkers en studenten.
3. De kosten van financieel advies aan werknemers moeten fiscaal aftrekbaar worden.
4. De werkgever mag zich niet bemoeien met de financiële situatie van werknemers.

SAMENWERKEN OF MEER WETEN?

- Fred de Jong: fred.dejong@han.nl
- Ger Sluman: ger.sluman@han.nl

